
Ženám k svátku

Listy

z Rokycan

3/2013

Aktuální hesla:

*Lidé dělný probud' se, a poznej sílu tvojí, pakli tvoje
paže chce, všechny stroje stojí!*

*Ne prosit, ne žebrot, jen zápasit zdárně, za práva a
svobodu neválčí se špatně!*

(stará dělnická hesla z poč. 20. století)

Měsíčník OV KSČM Rokycany. Ročník 17.

Na webu lze „Listy“ otevřít na internetové adrese:

<http://rokycany.kscm.cz>,

dále na <http://www.mevkscmpb.estranky.cz/>

František Branislav

Ženám

*O kolik krásy víc, že vy jste s námi,
když stesk a žal se o dny naše dělí,
k vám jdeme ovocnými zahradami -
a kolik krásy bychom neviděli,
kdybychom tolik netoužili po vás.*

*O kolik lásky víc, že vy jste s námi,
kdo znal by první píseň nad pramenem,
kdo zval by vaše jména květinami
a prsten s nerezavějícím jménem
v den nejvěrnější přichystal jen pro vás.*

*O kolik žití víc, že vy jste s námi,
o květen krve, o hlas našich dětí,
abychom nikdy nebyli tak sami -
a prázdná cesta nezůstane po nás.*

Naším ženám k svátku

Toto číslo věnujeme ženám k jejich mezinárodnímu svátku, jež je rovněž svátkem všech obyvatel planety Země. Zároveň tvůrcem obsahu tohoto čísla Listů jsou především ženy. Požádali jsme několik z nich, aby nám napsaly své vzpomínky, názory i touhy - o postavení žen za první republiky, žen dneška a postavení ženy zítřka.

Dnešní doba není nikterak radostná pro většinu obyvatel, pro ženy však je mnohem těžší. Ženy, které přinášejí život, starají se a vychovávají další generace, pečují o ně,

poskytují rodině radost a péči, se staly dnes obvyčejným tuctovým zbožím na trhu, staly se hrubou zábavou pro horních „deset“ tisíc, a objektem posměchu, ponížení, útisku a vykořisťování.

Doba, kdy žena získala svou důstojnost, doba socialismu je pryč. Vzpomeňme i na ty mnohem radostnější časy, nežli dnešní, a zachovejme v sobě naději, že snad v blízké či vzdálené budoucnosti přijdou lepší časy i pro naše ženy i všechny obyvatele.

Redakce

Obsah

Marta Semelová, poslankyně Sněmovny za KSČM: Hnutí za práva žen od r. 1910 podnes

RNDr. Marta Bayerová, senátorka za KSČM: Matka

Jarmila Benešová, Podmokly: Ženy z Podmokel mají rády svůj domov

Anna Brejchová, Zbiroh: Mezinárodní den žen patří i mužům a dětem

Miloslava Ungrová, Rokycany: Ženy v Rokycanech za první republiky

Josef Hlávka, senátor za KSČ v r.1929: Neblahá úloha katolické církve

---

Hnutí za práva žen od r. 1910 podnes

Marta Semelová, poslankyně Sněmovny za KSČM

Jsou dny a výročí, u nichž bychom neměli dovolit, aby se na ně zapomínalo. Mezi ně zcela právem patří i Mezinárodní den žen. Den, který novodobí falzifikátoři dějin chtěli po listopadu 89 navždy vymazat z kalendáře i paměti lidí. Nehodily se jim pokrokové myšlenky a události s tímto datem spojené. Naštěstí jim jejich pokus nevyšel. I to svědčí o tom, že vývoj a pokrok nelze zastavit. Že jen hlupák si může myslet, že událostmi roku 1989 u nás, ale i v jiných zemích, se kolo dějin zastavilo a přestalo otáčet, že nespravedlivý kapitalistický systém, jenž má na svědomí války, bídu, hlad a vykořisťování, bude vládnout napořád. Není tomu tak. Svědčí o tom historie i vývoj mnoha zemí ve světě. Svědčí o tom nepřestávající boj za lepší svět, v němž nebudou nezaměstnaní, bohatí a chudí, bezdomovci a žebráci. A právě tento boj, tyto myšlenky stály na počátku toho, že si dnes každoročně připomínáme Mezinárodní den žen.

Psal se rok 1857, tehdy vyšly do ulic New Yorku dělnice, vyžadující lepší mzdy, pracovní podmínky a osmihodinovou pracovní dobu. O 51 let později, v roce 1908, zorganizovaly pod heslem "chléb a růže", kdy chléb symbolizoval ekonomické jistoty a růže lepší kvalitu života, ve stejném městě dělnice z textilek rozsáhlou stávkou a demonstrací. I tehdy požadovalo 15 000 švadlen, které byly brutálně napadeny policií, kratší pracovní dobu. V květnu téhož roku pak rozhodla Socialistická strana USA, že poslední únorovou neděli si bude připomínat jako Národní den žen. I v roce 1909 ženy z newyorských textilek demonstrovaly. Na 20 tisíc jich demonstrovalo, za neustálého nahánění policií a odvlékání do věznic, po celých 13 dlouhých mrazivých týdnů. Odezvu měly tyto stávky a demonstrace nejen v Americe, ale i v Evropě. Na mnoha místech docházelo k stále silnějším a početnějším protestům.

Pak přišel rok 1910. Na 40 tisíc newyorských švadlen vstoupilo do stávky za hlasovací právo, osmihodinovou pracovní dobu a zlepšení sociálních a pracovních podmínek. A opět se proti ženám postavila státní moc s pendrekem. V témže roce se v Kodani uskutečnil Mezinárodní sjezd pracujících žen. Zúčastnila se jí i německá socialistka Klara Zetkinová, která navrhla zavést mezinárodní svátek žen. Ke svému návrhu uvedla tři důvody: požadavek na zaměstnanost žen, požadavek na volební právo žen a požadavek míru. Návrh byl jednomyslně přijat více než stovkou účastnic zastupujících 17 zemí. Nebyl však stanoven pevný den. O rok později se slavil na památku newyorských švadlen v Rakousku-Uhersku, Dánsku, Německu a Švýcarsku, jako Den boje za zrovnoprávnění žen a proti válce. Stejně tomu bylo i v našich zemích, v období 1.světové války ho však rakouské úřady zakázaly.

Ženské hnutí se šířilo a nabývalo na významu. V roce 1913 si Mezinárodní den žen poprvé připomněly ruské ženy. O rok později pak následovaly demonstrace, jednak proti zbrojení a chystané válce, jednak za přístup do veřejného a kulturního života a za občanskou a politickou rovnoprávnost.

Nadešel mrazivý únorový den 1917. Do ulic Petrohradu vyšly pod heslem "chléb a mír" ženy na protest proti válce a bídě. Zhruba po týdně pak abdikoval ruský car a prozatímní vláda, mimo jiné, schválila i volební právo ruským ženám. Tento významný den připadl na 23.únor juliánského kalendáře, což odpovídalo 8.březnu kalendáře gregoriánského. Mezinárodní den žen se tak nakonec ustálil na 8.březnu. V roce 1921 proběhla v tento den poprvé oslava i v nově vzniklém Československu. V roce 1960 přijalo 729 delegátek, které se sjely ze 73 zemí do Kodaně u příležitosti 50.výročí MDŽ, deklaraci o podpoře politických, sociálních a ekonomických práv žen. Až v roce 1975 však oficiálně uznala Mezinárodní den žen Organizace spojených národů. Jak už jsem uvedla, rok 1989 přinesl změnu. Přinesl nejen majetkový a politický převrat, ale také změnu hodnot, úpadek morální, politický, ekonomický, kulturní. Sociální jistoty nahradila beznaděj, bezplatnou zdravotní péčí starost, kde vzít na léky a pobyt v nemocnici, kvalitní vzdělávací systém chaos a úpadek. Bořily se pomníky, přejmenovávaly ulice a náměstí. Neunikl ani Mezinárodní den žen. Jeho oslava zmizela v naší zemi z kalendáře. K nelibosti nové garnitury však lidé na tento den nezapomněli. KSČM a LKŽ pomáhaly udržovat MDŽ v myslích lidí i nadále. Po celé zemi organizovaly oslavy, spojené s kulturou i s besedy a semináři k aktuálnímu dění u nás i ve světě. Postupně se přidávali další. V roce 2001 zdůraznil generální tajemník OSN při této příležitosti oprávněnost požadavku rovnoprávnosti žen. V roce 2004 byl MDŽ opět uznán za významný den České republiky.

Tolik něco málo z historie. Zdálo by se, že je tedy všechno v pořádku, ale není. Boj žen za rovnoprávnost je aktuální i dnes, a to víc než tomu bylo před zhruba dvaceti lety. Mají mnohem větší problémy, když se ucházejí o práci, že by zaměstnavatel bral v úvahu péči o děti, o tom si většina může nechat jen zdát. Dostávají nižší plat i nižší důchod, který je kolikrát sotva na přežití. Antipopulační politika polistopadových vlád vedla k snižování mateřské a rodičovského příspěvku, k výraznému omezení porodného, k rušení jeslí a mateřských škol, takže mnohým ženám je znemožněno nejen jít do práce (pokud nějakou seženou), ale také zapojit se do veřejných a politických funkcí. V kapitalistickém systému nikdy nebude možné vyřešit tyto a další vážné problémy jednotlivců i všeho lidstva, celé planety. Proto se musí spojit pokrokové síly u nás i ve světě, muži i ženy jakékoliv barvy pleti k boji za lepší svět. Pro nás, naše děti, naše vnoučata. V souvislosti s Mezinárodním dnem žen jim k tomu přeji hodně zdraví a sil.

Matka

RNDr. Marta Bayerová, senátorka za KSČM

"Cože to chcete? O sobě? Abych vám povídala?

Tak, peru, vařím, uklízím, a to si nedám brát.

Je vodpočinek hudba andělíčků, no ať si hrajou, mají k tomu nebe.

To já se svého spánku obávám.

Člověk se chvilku, chvilku neuhlídá a jede jinam.

Žádný přestupy.

Ted' je nás devět.

Že jsem začala s tím....třem našim už jsem zatlačila oči.

Čtvrtýho jsem z hrobu vynesla, když fašisti, a jen tak mimochodem, na poslední chvíli!

(....)

Zas ještě něco o sobě?

Co, matka - hrdinka?

*Já o sobě vám řekla všechno do puntíku.
Mléko mi z plotny utíká!
To je můj život. Sbohem"*

Báseň "Matka" od Josefa Kainara, z níž jsem si dovolila kousek odcitovat, jsem přednášela na oslavách MDŽ ještě jako žačka ZŠ a studentka.

Je v ní hluboká pravda o ženách. O prostých matkách rodin, které žijí svůj každodenní život, vychovávají děti, starají se o muže, udržují domácí krb. Je to báseň, která citlivě připomíná anonymní hrdinství žen - matek za války, kdy často viděly umírat své blízké a snažily se je zachránit za každou cenu.

V ženách je obrovská psychická síla, odhodlání a vytrvalost. Pro své drahé by obětovaly vše. Osmého března slavíme po celém světě Mezinárodní den žen. Nechci připomínat jeho historický vznik a původ, který známe.

S politickým převratem se již několikrát pravicové síly pokusily o jeho zrušení jako "významného dne" v našem kalendáři. Především senátoři Martin Mejstřík a Jaromír Štětina tento zákaz podporovali s tvrzením, že je to komunistický svátek. Jako poslankyně PS PČR jsem s Mejstříkem vedla několikrát boj o zachování MDŽ v jeho původním významu. Když jsem se ho ptala, jestli jako syn nedonesl své mamince nikdy k MDŽ alespoň kytičku, nevěděl, co odpovědět. Návrh zákona o zrušení MDŽ jako významného dne byl ve Sněmovně odmítnut. MDŽ nám zůstalo a my musíme vysvětlovat mladým generacím pravý význam tohoto dne.

Zajímavé je, že od roku 2012 pan Martin Mejstřík pracuje na úseku pracovních vztahů s veřejností v Oblastní charitě v Jihlavě. Tam určitě musí projevovat dostatek sociální solidarity s lidmi. Snad to myslí upřímně a svým klientkám popřeje i k MDŽ.

Milé ženy všeho věku, z celého srdce vám chci k našemu svátku popřát především pevné zdraví, protože to potřebujeme k naší každodenní práci v zaměstnání, ale i doma v kruhu rodiny. My samy víme, jak utvářet spokojený život pro naše nejdražší, známe, kam až naše síly sahají. Ale k tomu všemu potřebujeme druhou polovinu lidstva - muže. Potřebujeme pochopení, pohlazení a občas povzbuzení. Žena a muž tvoří jednotu a v jednotě je síla.

Takže vám všem přeji hodně síly i lásky.

Ženy z Podmokel mají rády svůj domov

Jarmila Benešová, Podmokly

Podmokly vstoupily do historie Československa i Česka nálezem vzácného zlatého pokladu v r. 1771.

Podmokly (273 obyvatel) se nachází v severní části okresu Rokycany, na temeni náhorní planiny vysoko nad údolním tokem Berounky na západním okraji Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko (398 m.n.m.).

První písemná zmínka o naší obci pochází z roku 1045 a zařazuje ji mezi nejstarší sídla v oblasti. Podmokly jsou však známé i nálezem jednoho z největších pokladů ve střední Evropě - zlatého pokladu keltských mincí v roce 1771, z něhož však obyvatelé neměli žádný užitek - spíše velké trápení, ne-

boť pokladu o váze více než čtyřicet kg zlatých duhovek, se násilně zmocnila křivoklátská vrchnost. Podle jedné zprávy byli při jeho zajištění úředníky a dráby z Křivoklátska ubiti k smrti čtyři podmokelští poddáni... Dnes tuto událost připomíná patník s nápisem „1771“ na místě nálezů pokladu na okraji potůčku zvaného Kamínky.

Podmokly byly pro své nesporné architektonické kvality roku 1995 zařazeny mezi vesnické památkové zóny.

Podmokly jsou výhradně zemědělskou obcí a najít zde práci je velmi těžké. Obec byla známa pěstováním chmele, kde tato plodina měla 55letou tradici. První chmelnice byly založeny v roce 1950, i když chmel se tu pěstoval i mezi válkami. Do roku 2005, kdy se v této obci pěstoval chmel, měly ženy nějakou příležitostnou práci. Nyní za práci musí dojíždět do Rokycan nebo Žebráku, toto všechno stojí mnoho času a peněz a tím mají méně času na děti a rodinu. Naše děti chodí do mateřské školy a malotřídky do Mlečic, kde je 1. až 5. ročník. Jinak musejí jezdit do Zbiroha nebo do Radnic, kde musejí čekat na nějaký spoj až dvě hodiny.

Každým rokem zde ženy oslavují MDŽ, na kterém vystupuje skupina „Klíček“ pod vedením paní Magdy Kučerové, které patří velký dík za to, že s dětmi, které k ní chodí hrát na různé hudební nástroje, sestaví s nimi velmi krásné pásmo a to i k jiným příležitostem, např. k vítání občánků nebo k vánočním. Jinak se v naší obci pořádá dětský den a tradiční pěší pochod do sousedních obcí s besedou o historii této obce.

Do kulturních akcí v obci se zapojují i naši hasiči a hasičky, v létě zde pořádají hasičské soutěže, kde jsou velice úspěšní. I když v naší obci máme dva obchody, jsou náklady na pořízení potravin v porovnání s nákupem v supermarketech ve městech značně vyšší. Bez soukromého dopravního prostředku by se život v naší vesnici téměř zastavil. Všude se musí dojíždět, k lékaři pro léky musíme do Zbiroha nebo do Radnic. Starší občané proto musí někoho požádat, aby jim léky někdo přivezl.

I když život v naší vesnici je těžký, přesto bych ho nevyměnila za život ve městě. Je to moje rodná vesnice, která má svoji historii i současnost.

Mezinárodní den žen patří i mužům a dětem

Anna Brejchová, Zbiroh

Osmého března oslavíme Mezinárodní den žen. Svátek, který se vrátil zpět do kalendáře jako významný den.

Mnozí tento svátek spojují s bývalým režimem. Málokdo si však při tom uvědomuje, že důvod k jeho vzniku čerpá z daleko hlubších pramenů.

Mezinárodní den žen je totiž úzce svázán s ženským hnutím již na počátku minulého století. Historicky první oslava Dne žen se konala v roce 1908 v USA. Tehdy ženy demonstrovaly za hlasovací právo. O dva roky později se na konferenci v Kodani stanovil 9. březen jako datum pro Mezinárodní den žen. Následující rok jej oslavili v Německu, Rakousku, Dánsku a Švýcarsku. Nutno říci, že ženy byly tehdy všemožně podporovány i muži. Na rozsáhlých demonstracích požadovaly volební právo a konec diskriminace v zaměstnání. Ke změně data oslavy MDŽ, tedy na 8. březen, došlo na památku ženských nepokojů v Petrohradě, směřovaných proti válce a bídě, ve dvacátých letech minulého století.

V naší historii se s ženským hnutím spojují mnohá jména významných osobností, žen a to i z 19. století. K prvním z nich patřila bezesporu Magdalena Dobromila Rettigová.

Známe ji jako výtečnou kuchařku. K jejím přednostem patřila i její snaha o prosazení vzdělávání žen. Organizovala vzdělávací besedy a kurzy pro ženy a dívky. Dokonce onu proslulou kuchařku napsala hlavně proto, aby vzdělala chudé české ženy a dívky ve správné výživě. V jejích šlápějích kráčely potom i Karolina Světlá, Eliška Krásnohorská a mnohé další.

V posledních letech existence svátku se tradovalo, že veselé oslavy patřily spíše mužům. Tento klamný fakt byl i důvodem diskuze zda mít či nemít v kalendáři MDŽ jako významný den. Zaznívaly četné názory, že žena může kytíčku dostat kdykoliv a že k tomu nepotřebujeme mít nějaký svátek navíc. Zvláště když je tu ještě Den matek. Polemizovat o tom, zda dát či nedat někomu květinu, je celkově zbytečné. Na druhou stranu ne každá žena je přece matkou. Každá z nás s sebou nese nelehký úděl ženy - doma i v zaměstnání.

Bývalá předsedkyně Českého svazu žen, paní PhDr. Zdeňka Hajná CSc. ve své knize "Ženy v sametu" mimo jiné vzpomíná: "Úsměvné bylo, když v počátku 90. let mi zatelefonovali z ministerstva zahraničí, jestli bych mohla odpovědět, jak se slaví v České republice MDŽ, že je oslovila manželka amerického prezidenta Hillary Clintonová. Co jsem v té době měla odpovědět?"

Ale to bychom nebyly české ženy, abychom si neporadily. Řekly jsme si, že zorganizujeme velikonoční a vánoční výstavy pro všechny občany, které o ně mají zájem, budeme pořádat burzy dětského odívání a řadu dalších stejně zajímavých akcí. Svůj svátek si prostě vzít nedáme. Touto aktivitou jsme podobné akce organizovaly dál ve vlastní režii a dál jsme usilovaly o to, aby se tento svátek vrátil zpět do kalendáře. A to se konec konců splnilo. Tento svátek je zároveň počátkem jara a i sebemenší darovaná kytíčka vleje do srdcí lidí i partnerských vztahů novou sílu i pocit bezpečí. Kromě toho my Češi jsme tak trochu patrioti a měli bychom se hlásit k našim vlastním tradicím a nikoliv jen beze smyslu přibírat různé oslavy, které na nás vlivem komerce doléhají. MDŽ při tom rozhodně k naší národní historii patří. Záleží při tom jen a jen na nás jak se jeho oslavy zhostíme.

I já dostávám kytíčky od dětí a vnoučat a vždy je mi to velmi milé. Na jeden svátek MDŽ, i když je to již půl století, obzvláště ráda vzpomínám. Bylo to 7. března 1962 když se mi v martinské nemocnici na Slovensku (v té době jsme tam bydleli) narodila dceruška. Následující den 8. března, všechny ženy "svého" oddělení obešel lékař pan doktor Zvarík s přáním k MDŽ a kytíčkou sněženek. Na tuto malou, něžnou kytíčku sněženek vzpomínám nejraději.

Přeji všem ženám hezké prožití Mezinárodního dne žen, zdraví, štěstí i rodinnou pohodu a také ať máte na co vzpomínat.

MDŽ za první republiky

Miloslava Ungrová, Rokycany

Ženy v Rokycanech za první republiky

MDŽ měl v Rokycanech za první republiky svou tradici a stal se svátkem nejen našich soudružek, ale celé místní organizace a všech jejich složek. Přijížděli k nám do Rokycan vzácní hoste. Soudružky Suchardová, Křenová, Malá, Marie Majerová, Synková, Hodinová další. Zvláště živě si připomínám MDŽ v roce 1931, kdy u nás byla hostem soudružka Hodinová. Oslava se konala rokycanském hostinci "u Koruny". Ale pořádat takovou akci nebylo v té době jen tak. Jako veřejný projev nám ji úřady nepovolily, a tak nezbylo nic jiného, než podle "slavného" §2 shromažďovacího zákona po-

zvánku se jménem každého účastníka doručit všem těm, o nichž jsme předpokládali, že přijdou. Pan policejní komisař si pochopitelně pospíšil a dlouho před zahájením kontroloval u vchodu, mají-li všichni účastníci pozvánku. Protože naše akce, které jsme v Rokycanech pořádali, měly v nejširší veřejnosti dobrý zvuk, přišli i takoví, které jsme nečekali, a proto ani nepozvali. Ty si pak vzala nestarost naše mládež, která čekala v okolí hostince „u Koruny“ a honem potřebné pozvánky vypisovala. Museli být ovšem obezřetní a raději jít kousek dál, protože okolo Koruny se vždy proměňoval nějaký ten četník.

Program jsme, my ženy, dlouho a pečlivě připravovaly. Soudružky, které většinou cvičily v jednotě proletářské tělovýchovy, připravovaly sborové recitace, ovšem ani recitace jednotlivců nechyběly. Nejúspěšnější však bývalo vystoupení rokycanských komsomolců, kteří měli dobrý pěvecký a recitační kolektiv „Modrá blůza“. Oblečení do modrých, na způsob ruských rubašek - ušitých blůzek, chlapci i děvčata svými satirickými písněmi tepali tehdejší poměry a buržoasní státníky. Svůj program zahajovali pochodem:

*My jsme děti „Modré blůzy“,
jsme mládeži předvojem,
a s hrdým čelem beze strachu
republikou putujem...*

.....

*Až kapitál rozmetáme,
rudý prapor vztýčíme
a na troskách starých řádů
komunu si zřídíme.*

Pak následoval program s vystoupením referentky. Byl projev vysoce politický. Po zhodnocení mezinárodní situace bylo hovořeno o poměrech u nás. Zde bylo to, z čeho jsme se učili a co nás posilovalo. Množství pravdivých argumentů o tom, jak se kde podařilo sjednotit pracující do společného boje...

Bída v těchto letech byla veliká, protože hospodářská krize ve 30. letech byla čím dále tím hlubší a řady nezaměstnaných, čekajících ve frontě u radnice na žebračky, se každý týden zvětšovaly. V r. 1933 bylo dle údajů tehdejší Okresní odborové rady v okrese rokycanském z celkového počtu 12.000 dělníků na 7.500 nezaměstnaných. Jaké to tehdy bylo, říkala ve své písni "Modrá blůza":

*Dělníkům dnes v republice,
věřte mi, je těžko žít.
V sobotu zaplatí dluh,
jak do příští živ má být.*

*Sto korunu týdně bere
a má doma dětí pět,
žena z bídy nemocná je,
musí s dětmi hladovět...*

Takové tehdy byly poměry a tak žili dělníci se svými dětmi... V Rokycanech bylo mnoho obětavých soudružek, které s opravdovou láskou a ochotou připravovaly tyto akce i přes to, že téměř všechny byly utmácené sháněním v polích a v lese, vyčerpané posluhami, udřené z fabriky. Tyto obětavé mámy mnoha dětí dovedly dát všechny večery, všechny volné chvíle a všechny své síly práci v „Ženodělu“, ve Federaci proletářské tělovýchovy i pro zdar MDŽ.

Neuskutečněná cesta do Sovětského svazu

Ještě jednu pěknou vzpomínku mám na MDŽ. Bylo to v roce 1932, kdy jsem byla vybrána jako delegátka pracujících žen Plzeňska k zájezdu na oslavy MDŽ v Sovětském svazu. Jaká to tehdy byla pro mne, dvacetileté děvče, radost, že poznám, jak sovětsí dělníci, rolníci a slavné sovětské ženy budují a řídí svoji vlast.

Přípravy k odjezdu se dělaly v naprosté tajnosti, neboť se jelo bez pasu „načerno“. Odejít z práce bylo tehdy pro mne lehké. Pracovala jsem jako jádračka ve slévárně města Rokycan. Již o dr.1930 se tady dělalo vždy jeden měsíc pět dnů v týdnu - a pak se vysazovalo. Protože jsem byla svobodná žena, postihovala mne tato neplacená dovolená ještě hůře než ostatní. Se souhlasem tehdejšího závodního výboru jsem vždy „vyfasovala jeden-dva měsíce a k tomu týdně desetikorunovou žebračku, kterou nám dávali vždy v pondělí na radnici. A hodilo se to. Zrovna, když jsem měla odjíždět do Sovětského svazu, přišlo vysazování a já k velkému překvapení závodního výboru jsem si sama vyžádala neplacenou dovolenou, že musím jet ošetřovat nemocnou tetu. Ztratila jsem se z Rokycan nočním vlakem a časně ráno už jsem byla v Karlině na ústředí strany, kde se mělo všech osm delegátek sejít. Protože jsme jeli načerno, dostaly jsme rady, jak jednat během cesty a jak při přechodu hranic. Odpoledne se s námi v ústředí rozloučili a jely jsme. Povedlo se to, a druhý den v dopoledních hodinách jsme dorazily rychlíkem do Berlína. Byly jsme již očekávány německými soudruhy, kteří nás odvezli do hotelu. A tam jsem měla možnost poznat, co je to mezinárodní solidarita dělníků. Poprvé v životě jsem jedla v hotelové jídelně. Personál byl informován, kdo jsme, a obklopoval nás nikdy předtím nevídanou péčí. A hlavně – nevyzradil nás. Druhý den se sjížděla delegace německých žen a přesto, že jsme si nerozuměly, domluvily jsme se, protože jsme měly stejný cíl.

Čekaly jsme v Berlíně pět dní, až nám budou opatřeny pasy a víza. Během těch dnů jsme jezdily po Berlíně. Viděly jsme přepychový obchodní dům Karlstadt, proletářské předměstí Wedding, na jehož domech byly znát stopy střel, když povstal a po boku hrdinných německých námořníků bojoval za osvobození dělnické třídy Německa. Viděly jsme hromadný hrob námořníků, padlých v tomto boji. Položily jsme rudé růže na hrob Rosy Luxemburgové a Karla Liebknechta. Stály jsme na místě, kde tito dva bojovníci byli zavražděni předchůdci Hitlera. Navštívily jsme dům Karla Liebknechta, kde byl v té době umístěn ÚV komunistické strany Německa. Tak jsme se seznamovaly s historií bojů a odporu německých pracujících proti vykořisťovatelům.

Bylo právě před volbami Německa. Kdejaký sloup, návěstní tabule apod. byly polepeny předvolebními plakáty. Z těch vynikaly dva obrazy. Na jednom zpupný Hindenburg, na druhém soudruh (Ernst) Thälmann v typické čepici, nošené berlínskými dělníky, a s úsměvem poctivého člověka. Všimaly jsme si, že ve vnitřním městě převládaly obrazy Hindenburga, za to na berlínských předměstích na nás všude smála poctivá tvář Thälmannova. Viděly jsme poprvé zlověstný fašistický hakenkreuz na rukávech SA-manů, kteří se již na berlínských ulicích objevovali jednotlivě i v útvarech.

Jeden večer se konal předvolební projev německých komunistů v berlínském sportovním paláci. Nebylo nám dovoleno na tento projev jít. Němečtí soudruzi se obávali, aby chom se v případě srážky s fašisty nedostaly do rukou policie, když jsme cizinky a jsme v Berlíně bez cestovních pasů. Ně-

mecké soudružky nám druhý den vyprávěly, že projev byl přepaden fašistickou hordou, že se i střelilo, ale soudruhům se podařilo fašisty zahnat. Během pouličních demonstrací, které dlouho do noci po projevu probíhaly v berlínských ulicích, německá politice zatkla mnoho dělníků.

Tak jsme poznaly v roce 1932 Německo. Na jedné straně odhodlaní proletářští bojovníci, na druhé straně fašistická smečka, která se zaučovala a připravovala ukázat svojí sílu a moc.

V takovém prostředí jsme čekaly, kdy už nastoupíme cestu dále. Čekalo mne však velké zklamání. Soudruhům se nepodařilo opatřit promne pas a vízum, neboť jsem byla příliš mladá a oni neměli k dispozici pas s popisem takové mladé osoby. Se mnou byla postižena i jedna soudružka z Náchodsko. Měly jsme se vrátit; soudruzi mi řekli, opatříme-li v Československu do tří dnů pas, že se do Sovětského svazu dostaneme. Poslaly jsme domů telegram: „Teta zemřela – pohřeb v úterý“. K tomu jsme dostaly adresy německých rodin, které jsme měly vydávat za své příbuzné. Jely jsme zpět s dopisem opatřeným adresou soudruha v Žitavě, který nás měl převést přes hranice a také převést.

V neděli jsem přijela domů, telegram z Berlína byl již na místě. Měla jsem potřebné doklady doma a tak jsem hned v pondělí uháněla na okresní úřad. Úředník mi pas na předložený telegram vystavil a nesl ho k podpisu okresnímu hejtmánovi Kumpfovi. Zpátky přišel bez pasu a spustil, kde jsem vzala ten telegram, a volal poštu, jestli skutečně z Berlína došel. Když mu potvrdili, že ano, vyjel na mne, že kdybych měla deset takových telegramů, pas nedostanu, že pro komunisty pasy nejsou. Věděla jsem, že něco chytily a nevědí co. Druhý den mě volali do továrny a ředitel Polívka spustil, že jsem byla v Rusku, že mě musí propustit, že to má nařízeno. Řekla jsem mu, že za týden by asi nikdo do Ruska a zpátky nedošel a že jsem byla v Praze. Na zákrok zástupce Rudých odborů se to urovnalo a vyhazov z práce jsem nedostala.

Za takových podmínek jsme za první republiky oslavovali MDŽ, tak nám bylo znemožněno dovědět nepravdu S sovětským svazu.

(Úryvek ze sborníku vzpomínek „Vedla nás strana“, vyd. Západočeské nakladatelství v Plzni 1970, str. 34n.)

Neblahá úloha katolické církve

„Co bylo katolickou církví ukradeno, musí být jednou lidu opět vraceno“

Úvod

Po vyprávění o první republice se posuneme hlouběji do minulosti, kdy ženy už neměly žádná práva jak v rodině, tak zejména ve společnosti. Žena byla hrubě utiskována a utlačována, byly ji zejména vládnoucí katolickou církví přičteny nejhorší lidské vlastnosti, často se stala štvancem. Po celý středověk katolická církev ji charakterizovala jako „hříšnou nádobu“, od níž pocházely všechny „hříchy“. Stala se terčem nelíbeného pronásledování a útlaaku, fyzického i duševního násilí. Statisíce a milióny lidí byly obviněny z čarodějnictví, posílány na hranice a upalovány. A většinu z nich tvořily ženy.

V r. 1486, byla tiskem vydána kniha „*Malleus maleficarum neboli Kladiivo na čarodějnice*“, která po celých tří sta dalších let dělala celý tehdejší křesťanský svět.

„Katolická inkvizice vydala knihu, která by mohla být označena jako dílo ze všech knih v historii lidstva snad nejvíce nasáklé krví. Malleus maleficarum neboli Kladivo na čarodějnice - varovalo svět před „nebezpečím svobodomyšlných žen“ a instruovalo kněze, jak takové ženy mají hledat, mučit a ničit. Mezi tyto domnělé „čarodějnice“ podle církve patřily všechny učené ženy, kněžky, cikánky, uctívачky přírody, bylinkářky a vůbec všechny ženy, „podezřele sladěné s přírodním světem.“ Porodní báby byly zabíjeny, protože kacířsky využívaly svých lékařských znalostí k ulehčování od porodních bolestí - kteréžto utrpení bylo podle církve spravedlivým Božím trestem za to, že Eva pojedla z jablka moudrosti, a tím se dopustila prvotního hříchu. Během tři set let honů na čarodějnice církev upálila na hranicích neuvěřitelných pět miliónů žen“, píše Dan Brown v knize „Šifra mistra Leonarda“, (Metafora Praha 2003, str. 140n).

Nebylo to však jen čarodějnictví, které se stalo metlou důstojnosti v životě lidí, ale i samotná lidská společnost ovládaná církví, císaři, knížaty a feudálními pány byla krutým nástrojem útlu a fyzické likvidace statisíců odpůrců, nešťastníků a nešťastnic, kteří se dostali do soukolí nenávisti. Podle vážných historických výzkumů bylo po dobu vlády inkvizice upáleno a fyzicky jinak popraveno na pět miliónů lidí. Pro příklady nemusíme chodit daleko: V samotných Rokycanech, které byly roku 1584 povýšeny na královské město, bylo v období 1572 až do poloviny 18. století obviněno z čarodějnictví na 50 lidí, většinou žen, z nichž bylo upáleno a jinak popraveno 26 mužů a žen.

Odhalování neblahé úlohy katolické církve bylo a je i v současné době úkolem celé pokrokové části národa zejména po té, kdy smlouva o církevních restitucích pod heslem „co bylo komunisty ukradeno, musí být navraceno“, již byla současnou pravicovou vládní koalicí podepsána.

Statečně a fundovaně proti privilegiím katolické církve bojovala komunistická strana již v období první republiky, jak svědčí i následující dokument z roku 1929, kdy se připomínalo 1000 let od úmrtí svatého Václava (údajně r. 929) se státní účastí. Proti této svatováclavské propagandě zásadně vystoupila Komunistická strana Československa ústy svého senátora Františka Hlávky¹, který svým historicky fundovaným vystoupením v Senátu odhalil lži a pokrytectví katolické církve, která chtěla a podnes se snaží zaujmout přední místo v národě. (*Mezititulky a odstavce redakce Listů*).

¹ František Hlávka (18. května 1856, Tišice - 22. dubna 1946, Hradec Králové) byl český a československý politik z východních Čech a senátor Národního shromáždění ČSR za Komunistickou stranu Československa. Od roku 1872 se učil zámečnickem ve Vídni. Po krátkou dobu pracoval v Čakovicích a v Praze. Angažoval se v dělnickém hnutí. V roce 1890 se v Praze účastnil stávek. Byl pak vězněn a propuštěn z práce. Od roku 1890 pracoval ve Škodových závodech v Hradci Králové. I zde byl politicky aktivní. Roku 1921 zakládal místní organizaci KSČ V Hradci Králové. V parlamentních volbách v roce 1925 získal za komunisty senátorské křeslo v Národním shromáždění. Po parlamentních volbách v roce 1929 se do horní komory dostal znovu, nyní ovšem až dodatečně v roce 1930 jako náhradník poté, co zemřel senátor Filip Dobrovolný. V senátu setrval do roku 1935. Profesí byl strojmáster v Hradci Králové. Ve 30. letech 20. století vedl v Hradci Králové list Pochodeň, tiskový orgán KSČ ve východních Čechách. Roku 1939 byl zatčen, ale později propuštěn.

Část z projevu v jednání Senátu republiky Československa v roce 1929 o úloze církve

Těsnotopisecká zpráva

o 177. schůzi senátu Národního shromáždění republiky Československé v Praze v úterý dne 4. června 1929.

Pořad jednání:

1. Zpráva rozpočtového výboru o vládním návrhu zákona (tisk 881), kterým se osvobozují věnování na oslavu Svato-
václavského tisíciletí od kolků a poplatků a daně z obohacení (tisk 885) (...)

1. O původu tzv. svatováclavské tradice a založení českého státu

Místopředseda Böhr (zvoní): Slovo má pan sen. Hlávka.

Senátor Hlávka: Vážený senáte! **U nás klerikálové letos přicházejí s oslavou tisíciletého výročí smrti sv. Václava.** Tyto parády budou spojeny se sjezdem katolického „Orla“ a jim zajištěna značná finanční podpora státní i obce. V podstatě nejde o nic, než o posílení klerikálního vlivu ve státě a k tomu je vhodná památka svatého, který v podstatě neznamená nic víc než 365 jiných kalendářních svatých.

Než podíváme se, co o sv. Václavu povídá sama klerikální agitace. **Václav je prý zakladatelem českého státu, sjednotitelem českých kmenů, zachráncem před německým a převedl prý národ k západnímu typu křesťanskému,** vynikal (zbožným životem, pro který se stal národním svatým. A dost. Tedy trochu málo na to, aby bylo potřebí pořádat k oslavě tohoto mála tak nákladné slavnosti. **Poněvadž ale známe naše klerikály, že jsou při svých svatých pravidlem na štíru s historickou pravdou, podíváme se právě na tu historickou stránku.**

Nejdříve tedy historická data. Václav narodil se roku 907, jiní historikové udávají datum jeho zrození rok 908, přesného data dne a měsíce se nedozvíte. Jeho otec Vratislav zemřel 13. února roku 921 a neplnoletý Václav ujal se vlády v r. 923, podle druhých historiků v r. 924, zase není přesné datum známo. Zabit byl 28. září 929. Na trůn dostal se v 18ti letech, zabit byl ve 22 letech, vládl tedy 4 léta, a vezmeme-li v úvahu datum druhých historiků, tedy pouze 5 let. Uvažujeme-li rozumně, je vyloučeno, že by mladíček 18 až 22letý mohl za své krátké vlády dokázati vše, co se mu dnes za zásluhy přičítá. O jeho vládě se také mnoho nedočtete, zato ale o jeho povaze duševní. Je zbožný, denně je přítomen mši, přisluhuje kněžím, a je tak zaujat novou tehda mnišskou módou, že touží po vstupu do kláštera. Je vidět, že mu starosti státnické nijak k srdci nepřirostly. Toužil státi se mnichem, ale to mu vadilo, že byl asi ženat.

2. Poprava 27 českých pánů a následný útlak a řádění katolíků

Národ český byl dvakrát násilně pokatolštěn. První pokatolštění z pohanství trvalo 200 let. Druhé násilné pokatolštění započalo porážkou Čechů křižáckými hordami, štvanými jesuity v r. 1620 na Bílé Hoře. Porážka Táboritů u Lipan, zaviněná zradou Čapka ze Sán zapříčinila po 200 let porážku na Bílé Hoře. **Před touto porážkou bylo 90% evangelíků, Husitů a Českých bratří. Katolíků bylo pouze 10%.** Strašlivé doby dolehly na český národ. Řádění jesuitů bylo tak hrozné, že národ český byl vražděn ve velkém, takže zbyla pouze čtvrtina obyvatel. **Do ciziny bylo vyštveno přes 30.000 rodin.** Města byla vyvražděna, vesnice srovnány se

zemí, tisíce nejlepší literatury spáleno pověstným Koniášem. Zemědělského majetku bylo pobráno za 291/2 milionů zlatých rýnských, což činí v nynější hodnotě ohromné jmění. Tento uloupený pozemkový majetek byl darován cizáckým katanům za jejich krvavé dílo na národu českém spáchané. **Katem Mydlářem bylo 27 pánů na Staroměstském náměstí popraveno. Hlavy 12 popravených byly připevněny na Mosteckou věž do všech úhlů světa, z odpravených byli starci přes 60, 70 a 80 let starí. To nebyly nejtěžší tresty. Dne 17. května 1621 bylo odsouzeno 25 osob a dne 29. května dalších 20 osob k strašným trestům. Měli býti zaživa čtvrceni, nebo ruce jim za živa utřaty a jazyk vyříznut a pak teprve sťati.** Tělo dr. Jesenského, jenž první pitval mrtvoly, bylo čtvrceno a čtvrtky byly na koly napíchnuty.

Arcibiskup pražský nutil poddané na svých statcích ke katolictví vězením, pokutami, záповědmi manželství, zákazy pásti dobytek. Katolík Bořita z Martinic honil evangelíky pomocí loveckých psů do kostelů katolických. Když tito nechtěli přijímati katolickou hostii, dal jim od svých biřiců násilím otvírat ústa a cpát hostie do úst. Martin Fruvajn, kancléř starého města pražského, byl na př. mučen tím, že mu byla spodní část těla pálena, takže skočil z Bílé věže a zabil se. Jiný byl jazykem přibit na šibeničním sloupě na dvě hodiny. Největší ukrutnosti páchány byly proti evangelickým a českobratrským kněžím. Knězi tito byli ihned vypovídaní z Prahy, a z různých panství a zakázán návrat pod ztrátou hrdla. Tam, kde byli dopadeni, bylo s nimi krvavě naloženo. Některé příklady, jak bylo nakládáno s českými kněžími od biřiců katolických vedených jesuity: Tak Václav Votický v Bystřici na loži nemocný zastřelen. Pavel Kapita v Napajedlích do smrti ubodán. Pavel Moler, správce církevní ve Zruči, zastřelen v kostele při kázání. Martin Mareš v Čestíně napřed bit, pak ohněm pálen, potom zastřelen. Pavel Velvarský v Čelákovcích mučen ohněm a hned na to ledem, až složil 1500 kop a útrapám podlehl. Jan Mojžíš v Králové Městci i s manželkou upálen. V Bakově byl kněz pověšen ve světnici na bidlo a upálen. V Mimoní církevní správce na kusy rozsekán. Vavřinec Kurcius v Netíně upálen.

Místopředseda Böhr (zvoní): Volám řečníka k věci!

Senátor Hlávka (pokračuje): To je k věci, to je k Svatováclavským oslavám. V Bohdalově Matěj Pšenička, 70letý ctihodný kněz, nejdříve za spodní část těla pověšen, pak svými vlastními knihami obložen a spálen. Jan Beránek, rovněž 70letý ve Ždánicích, nejdříve zbit a pak upálen na náměstí. Pavel Čelech v Cetovicích ztýrán tak, že ve 3 dnech zemřel. Jan Bufler ve Výprachticích přivázán ke stromu a vojáci po 3 dny střídali těsně vedle něho, aby ho netrefili, třetí den ze strachu zemřel, a jiných podobně ubito.

3. Obracení obyvatel měst ke katolictví pomocí vojska (tzv. rekatolizace)

Měl-li býti některý kraj obrácen na katolictví, byl tam poslán pluk vojska, které musilo obyvatelstvo živiti, a které se dopouštělo nejhoršího násilí. Husitští a evangeličtí měšťané byli zbaveni živnosti a všech práv. Selský lid musil konati těžkou robotu. Spousta lidí byla zbavena jmění a vypovězena, nebo se sama vystěhovala. **V každém městě a místě spáchána byla řada násilností na jednotlivcích.** V Mladé Boleslavi, středisku bratrské jednoty, byli 4 měšťtí radní, když nechtěli se pokatolčit, uvrženi do smradlavého vězení a držáni tam plných 17 týdnů. Jiří Smidarský od smradu zemřel, ostatní byli vypovězeni. **V Litoměřicích bylo vojsku naříze-**

no, aby se z města nehnulo, dokud všechny měšťany neobrátil na katolictví. Do každého domu dání byli vojáci, kteří kradli, loupili, ženy a dívky znásilnili, muže týrali, takže téměř všichni měšťané se odstěhovali do Saska. Na místo jejich zde, jakož i v jiných místech, přistěhovali se Němci katoličtí.

V Klatovech učitel Jan Cvik byl vsazen do hlubokého smradlavého vězení na zámku velhartickém, tam držán po celý rok o chlebě a vodě, maje na sobě jen košili, takže mu i nohy uhnily, konečně smrt ho vysvobodila z trápení.

4. Násilná rekatolizace obyvatel Rokycan

V Hradci Králové chorvatské vojsko tasenými šavlemi nutilo lid zúčastniti se katolického procesí. Když ani to nepomohlo, povolán byl nejdivočejší pluk Brenerovský, ten zavřel městské brány a povolal všechny měšťany na radnici, kteří nechtěli přijmouti katolictví, byli ihned uvrženi do vězení. Poděšené dcery, manželky a děti žalostně prosily muže, aby přestoupili na katolictví, jinak že ony budou vydány chťicům surových vojáků. To působilo na mnohé, že přestoupili, řada měšťanů raději odejela do vyhnanství. **V Rokycanech bylo vojsko Lichtensteinovo se Zdeňkem z Kolovrat, ten hrozil šibenicí, upálením a jinými tresty. Běhal po domech, lidi bil holí a do katolických kostelů honil. Starého strýce 80letého zahnal holí do kostela a před oltářem ho zbil. Evangelíkům, kteří nechtěli přijmouti hostii, ústa otvíral a chrchle do úst plival.**

Ve Slaném roku 1626 měšťané, jejich manželky a dcery, kteří nechtěli přijmouti katolickou víru, byli nacpáni do dvou místností tak, že se hnouti nemohli a tři dni tu držáni byli.

Já, vážený senáte, od dalšího upustím, myslím, že nám tyto ukázky úplně postačí. Tato historická fakta dokazují, jak se římský klerikalismus dopustil strašlivého (*Další slovo bylo usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučeno z těsnopisecké zprávy.*) činu na českém národě.

Místopředseda Böhr (zvoní): Volám pana řečníka k pořádku!

5. Masaryk o Římu a Kristovo učení

Senátor Hlávka (pokračuje): Proto Masarykův výrok: **"Řím bude souzen a bude odsouzen!"** měl býti uskutečněn. Klerikálové se pranic nestarají o spásu duše, poněvadž slouží vládcům tohoto světa, kteří otročí a přivádějí do bída, která tvoří hříchy a zločiny. Klerikálové odešli od učení Kristova, věnují se politickému kšeftaření a šarlatánství, které i Kristův (*Další slova byla usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučena z těsnopisecké zprávy.*) potíral. **Kristus se zastával chudých, kázal proti boháčům, fariseům a zákoníkům.** Nejlépe se vystihne rozpor mezi Kristem a klerikalismem. Evangelista Lukáš v kap. VI. praví: **"Běda vám bohatým, nebo máte potěšení své. Běda vám, kteří jste nasyceni, nebo lačniti budete. Když činíš oběd, pozvi k sobě chromých, chudých, slepých, neduživých a budeš mít za to království nebeské. Chceš-li dokonalým býti, prodej statek, rozděl chudým a následuj mě. Budeš mít za to království nebeské. Neshromažďujte poklady, které moli a rez kazí a zloději rozkradou. Nemůžeš sloužiti Bohu, když sloužíš mamonu."** Marek v kap. X.: **"Hoden dělník své mzdy".** Jiný evangelista praví: **"Snáz projde velbloud uchem jehly, nežli bohatec dosáhne království nebeské-**

ho". Kristus byl úplně chud, neměl, kde by hlavu složil. Za to jeho náměstek v Římě má ohromné jmění, má 2 velké zámky s mnoha sty pokojů, velkou zahradu. Okolo sebe má na sta služebníků, nechá se nosit na nosítkách a líbat nohu. Nyní má též luxusní automobil.

6. Katolická církev ve světové válce žehnala a světila vražedné zbraně

V Československu mají též klerikálové ohromné jmění, kongruu, denně křest, svátky, pohřby atd... Na panství arcibiskupa pražského by se obživilo 4.800 malorolníků. Z panství arcibiskupa olomouckého by se jich obživilo na 6.000. Nejlépe bylo vidět, jak ve světové válce hájili klerikálové páté boží přikázání "Nezabiješ!" Všechny církve ve všech státech žehnaly a světily vražedné zbraně. Ani slova protestu se strany klerikálů, když byly zabírány kostelní zvony na účely válečného vraždění! Oběti válečného vraždění, nevinných obětí bylo: 10 milionů zabitých., 191/2 milionů zmrzačených, 71/2 mil. zajatých, dohromady 37 milionů. Podvýchovou, nemocemi, útrapami, epidemiemi vyžádala si válka 361/2 mil. lidí civilních, tedy dohromady bylo utraceno 731/2 mil. lidí. (Další věty byly usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučeny z těsnopisecké zprávy.)

Místopředseda Böhr (zvoní): Volám pana řečníka po druhé k pořádku!

Sen. Hlávka (pokračuje): (Další věta byla usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u. 9, lit. m jedn. řádu senátu vyloučena z těsnopisecké zprávy.) Vedle těchto obětí světové války na životech jsou ještě další oběti na penězích. Válka stála 586 miliard zlatých marek a mimo to bylo zničeno národního majetku pro všechny státy za 800 miliard zlatých marek, tedy dohromady 1.386 miliard zlatých marek.

7. Kulturní úpadek a germanizace po Bílé Hoře

Tisíciletá kultura byla zničena. Co tu bylo útrap, úzkostí a bolestí. A jaké ohromné škody lidstvo utrpělo tou hroznou válkou ve svém vývoji a duševním fondu. Tato příšerná bilance se objevuje, pánové, ve vašem soukromokapitalistickém zřízení, které musí být nahrazeno novým společenským řádem, a k tomu je povolán komunismus. Co by se dalo za ty spousty vyhozených miliard na světovou válku zařídit. Kdyby se daly ty miliardy na průmysl, plavbu, regulaci rek, silnice a dráhy by pokryly celý svět, mohly se postavit přístavy, plavba by byla zvětšena, Afrika by byla vrácena člověčenstvu. Mohly se stavět školy, nemocnice, chorobince, chudobince a jiné humanitní ústavy. To vše nelze ovšem očekávat od kapitalistické třídy a jejího státu, které bez válek nemohou být a nečiní ničeho ve prospěch pracujícího lidu. (Další věta byla usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučena z těsnopisecké zprávy.) Gentský systém, různé kartely, trusty, koncerny, syndikáty a racionalisace jsou poslední útěchou třídy kapitalistické v dějinách lidstva se udržet. Tím, že ovládá kapitalismus ohromné množství výrobních sil, že ohromně stupňuje dokonalost výrobní techniky, tím připravuje osvobození lidí všech plemen a barev. A nyní jde o to, aby dělníci pochopili, že jsou povoláni, aby se stali novým sluncem zářícím, sluncem hřejícím, pod jehož paprsky rozpučí se nový život. Musí

být odstraněno jakékoliv omezování spotřeby. (Předsednictví převzal místopředseda dr. Brabec.) Tedy takový společenský řád, jenž umožňuje všestranný rozvoj lidských schopností. Musí být odstraněny třídní rozdíly, to je tak zorganizovati výrobu, aby nebylo otroků a otrokářů, aby všichni lidé byli si bratry a sestrami, aby společnost byla jediná rodina. Aby toho se dosáhlo, musí nabýt prostředků, výroby.

8. Dokud bude kapitalismus, budou i války

Největší zlo v kapitalistickém zřízení je anarchie ve výrobě a třídní rozpor. Musí být zřízen takový společenský řád, jenž organizuje výrobu na základě přesného plánu. Dnes vyrábí každý sám pro sebe, bez ohledu na druhého, bez ohledu na stát. Nikde není nějakého plánu, organisovaného řízení a důsledek toho je, že anarchie ve výrobě vrhá společnost v krizi a války. Pokavád existuje kapitalistické zřízení, po tu dobu budou války. Kapitalistické zřízení potřebuje ke svému udržení nutně klerikalismus a militarismus. Tato trojice: měšec, kropáč a šavle udržuje pracující třídu v porobě a otroctví. Statky a hodnoty přírodní, jakož i technika, lučba, věda a umění, musí být majetkem celé lidské společnosti.

To vše nelze ovšem očekávat od kapitalistické třídy a jejího státu, které bez válek nemohou být (Další část řeči byla usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučena z těsnopisecké zprávy.) Lid, který tvoří zdrcující většinu, pod vedením revolučního proletariátu se sjednotí, až sezná, jaká je v jednotě moc a síla a jak lehké je vítězství, vymaniti se z bídy a otroctví kapitalismu.

9. Fašismus je dítětem kapitalismu

Václavské oslavy a jejich podpora celou buržoasií, ať již to dělá otevřeně jako klerikálové, agrárníci, národní demokraté a živnostenské špičky nebo stydlivě jako (u) Masaryka ti kolem něho, to je sociálpatrioté, legionáři, "Sokol" atd. a jejím státem a obcemi ve formě osvobození darů od daní a poplatků, milionových subvencí, poskytováním místností a všemi prostředky vůbec, jsou novým důkazem toho, že vládnoucí finanční kapitál nemůže být bez ohlupování lidu (Další část věty byla usnesením předsednictva senátu N. S. R. Čs. ze dne 4. června 1929 podle §u 9, lit. m) jedn. řádu senátu vyloučena z těsnopisecké zprávy.)

Proto konkordát Mussoliniho s papežem, při čemž tento dostal jen 1.500 mil. lir, pruský, rumunský i československý konkordát, kterému se k oklamání lidu dává název "modus vivendi", slouží v první řadě k přípravám a provedení nových stokrátě hroznějších válek, za kterých církev bude stejně světit kanony jako ve válce poslední.

Pracující lid pod vedením revolučního proletariátu a jeho předvojem, komunistické strany, spojí svůj boj za denní požadavky s bojem proti klerikalismu, strojem to bídy, fašismu, války a učiní přítrž i všem klerikálním parádám

Místopředseda dr. Brabec (zvoní): Než dám slovo dalšímu řečníkovi, vyhrazuji censuru řeči pana sen. Hlávky předsednictvu. Byl volán k pořádku a nemluvil k věci."

Brzy na to nastala světová hospodářská krize (1929-1933), která ještě více zhoršila sociální postavení pracujících a uspíšila vypuknutí druhé světové války...

(Doslovný přepis projevu v senátu z roku 1929)

(Připravil Petros Cironis)